

TYÖRYHMÄN KOKOUS 11/2012 (kokous 54)

Aika: Tiistai 30.10.2012, klo 14.00–16.00
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone Kastelli
Läsnä: Timo Tanninen, ympäristöministeriö (PJ)
Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö (VPJ)
Katja Huumo, ympäristöministeriö
Tiina Niikonen, ympäristöministeriö
Jouni Ahtiainen, ulkoasiainministeriö
Anu Pämänen-Landtman, ulkoasiainministeriö
Lauri Taro, valtiovarainministeriö
Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
Katja Matveinen-Huju, maa- ja metsätalousministeriö
Henni Axelin, opetus- ja kulttuuriministeriö
Jouni Lind, Elinkeinoelämän keskusliitto
Rauno Väisänen, Metsähallitus
Suvi Raivio, Metsäteollisuus ry.
Jaana Lehtimäki, Suomen Akatemia
Leif Schulman, Helsingin yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo
Jukka-Pekka Jäppinen, SYKE
Eeva Furman, SYKE
Ilpo Kuronen, Suomen luonnonsuojeluliitto
Lotta Ruokanen, Allianssi ry.
Jarkko Nurmi, Suomen riistakeskus
Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö (siht.)
Marja Pylvänäinen, SYKE (siht.)
Eeva Primmer (vierailija, tutkimuskoordinaattori, ekosysteemipalvelut, SYKE)

1. Kokouksen avaus

Kokouksen puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) avasi kokouksen ja toivotti osanottajat tervetulleiksi. Suomen riistakeskuksen riistatalouspäällikkö Jarkko Nurmi Kestävän riistatalouden ryhmästä toivotettiin tervetulleeksi työryhmään. Työ- ja elinkeinoministeriön jäsen vaihtuu. Ylitarkastaja Mika Honkasen sijaiseksi tulee kaivosylitarkastaja Riikka Aaltonen elinkeino- ja innovaatio-osastolta (ei ehtinyt vielä tähän kokoukseen).

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja (kokous 53, 26.9.2012) hyväksyttiin muutoksitta.

3. Asialista

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4. Ajankohtaiset asiat

Ajankohtaiset asiat tulevat esille asialistan mukaisesti.

5. Ekosysteemipalveluiden arvioinnit meillä ja muualla. Jatkotyön tarpeet. (Eeva Primmer, SYKE)

Huomiota on siirtynyt ympäristöongelmista ympäristön tuottamiin hyötyihin. Usein hyödyt rinnastetaan keskusteluissa taloudellisiin arvoihin. Arvottaminen on vaikeaa, jos ei ole kyse suoranaisestä taloudellisesta arvosta vaan ekologisesta toiminnosta, itseisarvosta tai arvostuksesta. Arvotiedon puuttuessa turvaututaan kyselyihin. Ekosysteemin kokonaisarvo (käyttöarvon ja käytöstä riippumattoman arvon summa) on kyseenalaistettu viime aikoina.

Summaaminen ei ole perusteltavissa, sillä osa tulee laskettua useaan kertaan. Palveluja on myös vaikea arvottaa, ellei ekosysteemissä tai ekosysteemipalvelussa tapahdu muutosta tai tunnisteta muita vaihtoehtoja. Jos ekosysteemiin ei kohdistu paineita tai sille ei ole muita käyttötärpeita, niin sitä ei ole tarvetta arvottaa. Funktionaalinen diversiteetti on keskeistä ekosysteemipalvelujen taustalla.

Eeva totesi, että ekosysteemipalveluarvioita tarvitaan. COP 10, RIO+20, COP 11 ja EU:n BD-strategia velvoittavat laatimaan arvioita. Ekosysteemipalvelut on tunnistettava ja mitattava, niitä on pystyttävä kartoittamaan ja arvottamaan ja niiden hyödyt on selvitettävä. Pitää myös tunnistaa, kuinka luonto reagoi hyödyn ottamiseen. Päätöksentekijät on otettava mukaan tarkasteluihin. Käytettävissä on paljon tietoa, inventointeja ja indikaattoreita, jotka on integroitava.

Tehtyjä ja meneillään olevia tarkasteluja ja tutkimuksia on jo useita, joista eräitä ovat Eeva Furmanin (SYKE) vetämä operationaalinen OpenNESS-hanke, jossa on 36 partneria, sekä YM:n rahoittama ekosysteemipalveluindikaattorihanke FESSI, jota koordinoi Ari-Pekka Auvinen (SYKE).

Eeva esitteli ekosysteemipalvelun arvottamiskokemuksia muista maista (UK (iso TEEB), Sveitsi, Norja, Espanja ja Portugali). EU pohtii yhtenäistä menetelmäpohjaa (BISE, CHM). UNEP & TEEB tekeillä 'implementation guide'.

Suomessa pitää puhua rohkeasti, laajasti ja viisaasti ekosysteemeistä, ei vain BD:stä tai taloudellisesta arvosta. Yhteenvetona Eeva esitti ekosysteemipalveluindikaattorien kehittämistä trendien seuraamiseksi ja spatiaalista tarkastelua. Tilastoja on hyödynnettävä ja kehitettävä. Hallinnonalojen yhteistyö on tärkeää, mutta siten, että sektoreiden omat kysymykset huomioidaan. Korkeatasoisen tutkimuksen rahoitus on tarpeen.

(Eeva Primmerin esitys pöytäkirjan liitteenä)

Aiheesta käytiin vilkas keskustelu. Todettiin, että tällä hallituskaudella on saatava käyntiin arvottamishanke, Suomen TEEB, jolla vastataan kansallisiin ja kansainvälisiin vaatimuksiin. Ehdotettiin lupaharkintaa ekosysteemipalvelulähtökohtaiseksi. Ehdotettiin asiakasnäkökulmaa, jossa päätöksentekijät nähtäisiin asiakkaina. Todettiin, että tarvitaan vahvaa fokuointia. Spatiaalinen näkökulma olisi päätöksentekoa tukeva. Korostettiin sektorien välistä yhteistyötä. Todettiin myös, että arvottamista on tehtävä eri tasoilla, käytännön parista kentältä on lähdettävä liikkeelle. Yksityissektori on saatava mukaan. Viestintä on tärkeää, sillä ekosysteemipalvelu-käsite ei ole vielä tunnettu. Todettiin, että toimintaohjelmassa on muutama selkeä toimenpide aiheesta (toimenpiteet 39, 40 ja 42). EU:n strategia ohjaa työtä. Todettiin lopuksi, että tämä on suuri mahdollisuus kääntää luonnon monimuotoisuuden suojelu positiiviseksi asiaksi.

Marina kertoi, että 21.11.2012 on Metsähallituksessa tulossa ekosysteemipalveluseminaari. Lisää tietoa tulossa.

6. IPBES (Intergovernmental Panel on Biodiversity and Ecosystem Services) – Tilannekatsaus. (Petri Ahlroth, YM, TBC)

Petri Ahlroth oli estynyt kokouksesta. Jaana Lehtimäki kertoi IPBES-paneelin perustamisesta. Suomi liittyi paneeliin elokuussa 2012. Siinä on 94 jäsenmaata ja sen päätehtävä on laatia työohjelma globaalitasolla. Ensimmäinen virallinen kokous, jossa valitaan pääsihteeri ja asiantuntijat, pidetään 21.–26.1.2013 Bonnissa, paneelin sihteeristön sijaintikaupungissa. Suomi ehdottaa paneeliin asiantuntijoita. Kutsuja lähetettiin 18 kpl, joihin 5 vastasi. Paneeliin ehdotetaan: Eeva Furman (SYKE), Jari Niemelä (HY), Atte Moilanen (HY), Mikko Mönkkönen (JY), Janne Kotiaho (JY). Eurooppa-Pohjois-Amerikka-Australia-Uusi-Seelanti-alueelta valitaan 5 henkilöä 30 henkilöä kattavaan maailmanlaajuiseen paneeliin, joka tekee työohjelman. Lista kaikista hakijoista: www.ipbes.net. Todettiin, että hakijoista puuttuu mm. alkuperäiskansa- ja taloustieteilijöitä.

Todettiin, että YM:ssä IPBES-asiat siirtyvät Petri Ahlrothin virkavapaan sijaiselle, kun Petri siirtyy SYKEN Luontoympäristökeskuksen johtajaksi viisivuotiskaudeksi. Todettiin myös, että YM maksaa Suomen jäsenten täysosallistumisen kv-rahoista. Lisäksi paneelin jäsenmaille tulee jäsenmaksu, joka maksetaan YM:n kv-rahoista. Mahdollisten kehitysmaiden osallistumista tuetaan, johon voidaan saada ad hoc -rahaa tarpeen mukaan, samoin kuin ilmastopaneelissa.

7. Biodiversiteettisopimuksen 11. osapuolikokouksen (8.–19.10.2012) keskeisimmät tulokset (Marina von Weissenberg, YM)

Hyderabadin osapuolikokouksen COP 11 päätösasiakirjassa on 192 sivua! Kokous oli erinomainen, kuten COP 10. Kokouksen keskeinen kysymys oli resurssien mobilisaatio. Muut tärkeät aiheet olivat ilmastomuutoksen vaikutukset, meri- ja rannikkoasiat, saarten monimuotoisuus, ennallistaminen, alkuperäiskansat ja sopimuksen toiminta.

Tärkeimmät päätökset:

- Kansainvälisen luonnon monimuotoisuuden suojelun rahoitus kaksinkertaistetaan vuoteen 2015 mennessä.
- Alkuperäiskansamääritelmästä pyritään saamaan päätös vuonna 2014 Korean COP 12-kokouksessa.
- REDD+mekanismin ohjeista saatiin sopu (sisältäen luonnontilaiset metsät ja hot spot alueet). Mittareista ei sopua.
- Ekologisesti arvokkaat merialueet (EBSA), perustettiin ensimmäiset 3 aluetta, päätettiin jatkotyöstä ml. arktiset alueet.

Korkean tason osuuteen osallistui valtiosihteeri Katariina Poskiparta (YM). Aiheet olivat:

- Luonnon monimuotoisuusarvojen sisällyttäminen kansallisiin suunnitelmiin ja resurssien mobilisointi kansallisesti ja kansainvälisesti
- Biodiversiteetti ja köyhyys
- Rannikoiden ja merten monimuotoisuus
- Nagoyan pöytäkirjan operationalisoiminen

Sopimuksen toiminta edellyttää strategisen suunnitelman 2011–2020 toteutusta, viestintää, rahoitusta, köyhyyden poistamisesta ja yhteistyötä muiden prosessien kanssa sekä resurssimobilisaatiostrategian toimeenpanoa ja synergioita muiden sopimusten kanssa. Lisäksi kokousten välinen sykli ja päätösten määrä oltava realistiset ja sopimusta on tehostettava, ml. IPBES.

Uudet avaukset olivat Business & biodiversiteetti, kaupungit ja luonnon monimuotoisuushankkeet/ohjeet (Suomesta olisi hyvä saada mukaan yksi kaupunki, esim. Helsinki, totesi Marina), ekosysteemipalvelut ja 5. maaraaportti 31.3.2014.

COP 11 EU-valmistelut ja päätökset:

- EU:n Neuvoston päätelmät hyväksyttiin 11.6.2012
- Päätelmät tuloksista tulossa joulukuussa 2012
- EU-työ ja koordinaatio
- Mittarit ja raportointi
- Budjetti ml. COP-MOP-6
- Suomen oheistapahtumat

- Suomen viestintä COP 11-kokouksesta oli aktiivista. Viestit Intiasta ovat luettavissa www.ymparisto.fi/cop11.
- Suomen raportti kokouksesta jaetaan koko työryhmälle piakkoin, kunhan se valmistuu.
- Suomen delegaatio oli laajapohjainen ja yhteistyö oli saumatonta, mikä on tämänkin työryhmän toiminnan ansiota.
(Marinan kalvot pöytäkirjan liitteenä & COP-11 Päätökset saatavilla: <http://www.cbd.int/cop/cop-11/doc/2012-10-24-advanced-unedited-cop-11-decisions-en.pdf>)

8. Alatyöryhmien perustaminen 2013. Lähetekeskustelu.

Ekosysteemipalvelut

- Jukka-Pekka esitteli SYKEN ja TAPIOn tekemää ehdotusta Ekosysteemipalvelut ja biodiversiteetti -suunnitteluryhmän perustamisesta. Ryhmän tavoite olisi ekosysteemipalvelut ja biodiversiteetti -teemaan liittyvän kansallisen toimintapolitiikan muotoilu sekä tutkijoiden ja tulosten soveltajien vuoropuhelu. Jukka-Pekka totesi, että Eeva Primmerin esitys oli hyvä taustoitus käsillä olevalle ehdotukselle.
- Seurantaryhmälle etukäteen toimitettu ehdotus suunnitteluryhmästä on luonnos, johon voi lähettää edelleen näkemyksiä ehdotuksen tekijöille.
- Ehdotettu suunnittelu- ja neuvotteluryhmä käsittelee teemaa käsittelevien tutkimusten tuloksia ja etsii tapoja päätöksenteon kannalta relevanttien tulosten käytäntöön soveltamiseen. Näiden lisäksi ryhmä kehittäisi myös uusia teemaa koskevia ideoita ja toisi niitä seurantatyöryhmän käsittelyyn.
- Suunnitteluryhmään kutsuttaisiin ekosysteemipalvelu- ja biodiversiteettitutkimuksia sekä -selvityksiä tekevien tutkimuslaitosten ja yliopistojen edustajia, mutta myös tutkimustiedon soveltajia (esim. MMM, EK, MTK ry. jne.).
- Jukka-Pekka ehdotti, että tutkimusta koskeva IPBES-toiminta voitaisiin pitää esitetyn tutkimustulosten soveltamista korostavan suunnitteluryhmän ulkopuolella omana prosessinaan, mikäli niin halutaan.
- Suunnitteluryhmä päätettiin perustaa ja jatkaa yhdessä ehdotuksen kehittämistä.

8(j) - perinteinen tieto ja BD

- Ilkka Heikkinen esitteli Saamelaiskäräjien ehdotusta alatyöryhmäksi.
- Akwe: Kon ohjeet on käännetty ja Metsähallitus on soveltanut niitä ensimmäisenä maailmassa. Työtä esiteltiin COP 11-kokouksessa Intiassa 'side event'issä.
- Saamelaiskäräjät ehdottaa ryhmän tehtäväksi: 1) valmistella, edistää ja seurata biodiversiteettistrategian ja -toimintaohjelman artikla 8(j):tä koskevien tavoitteiden toteutumista, 2) koordinoita eri viranomaisten yhteistyötä artikla 8j:n toimeenpanemiseksi, 3) lisätä yleistä tietoisuutta artikla 8(j):stä ja 4) valmistella Suomen kantoja kansainvälisiin artikla 8(j):tä käsitteleviin kokouksiin.
- Alatyöryhmää ehdotetaan pysyväksi, tosin todettiin, että määräaikaaisuudessa on puolensa, sillä mm. kokoonpanoa voidaan ajoittain tarkistaa.
- Kokoonpanoksi ehdotetaan: Saamelaiskäräjät (3 edustajaa), Ympäristöministeriö, Metsähallitus, Lapin luontopalvelut, Lapin Ely-keskus, Maa- ja metsätalousministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriö, OM? Ehdotettiin myös UM:n osallistumista.
- Resurssit YM:stä, pääasiassa matka- ja kokouskuluja ja viestintärahaa.
- MMM:lle tullut Enontekiön kunnalta kommentti, että myös muut paikalliset yhteisöt on huomioitava!
- Todettiin, että kokoonpanoa vielä mietittävä.
- Päätettiin, että 8(j)-alatyöryhmä perustetaan, eli Saamelaiskäräjiltä saatua ehdotusta kehitetään eteenpäin.

Todettiin, että **kansainvälisten asioiden ja viestinnän alatyöryhmät** ovat jo olemassa.

Business & biodiversiteetti ja ennallistamisteeman alatyöryhmien perustamiseen palataan myöhemmin, sillä niistä ei ollut taustapapereita.

Ilkka Heikkinen lähettää Business & biodiversiteetti -taustapaperin. On olemassa FIBS (Finnish Business & Society ry), joka on yritysverkosto, jonka tarkoituksena on edistää taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää yritystoimintaa. YM:stä tulisi resurssien ja aloitteen luoja, tavoitteena antaa toiminta vähitellen yrityksille ja elinkeinoelämälle. Päätettiin panna Business & biodiversiteetti -ryhmän perustaminen aluille.

9. Muut asiat

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategian ja toimintaohjelman 2006–2016 tarkistaminen. Tilannekatsaus. (Timo Tanninen, YM ja Jukka-Pekka Jäppinen, SYKE)

- **Strategia** on kierrätetty poliittisella tasolla. Muutama pienehkö poliittisella tasolla keskusteltava asia on kesken, sitten strategia lähetetään valtioneuvostoon, luultavasti noin parin viikon kuluessa, kertoi Timo Tanninen.
- **Toimintaohjelman** on Jukka-Pekka Jäppinen toimittanut YM:lle viimeisteltäväksi 25.10.2012.
- Kansalaiskeskustelusta ei löytynyt juurikaan mitään uutta liitettäväksi toimintaohjelmaan. Suuri osa esille tulleista asioista on jo toimintaohjelmassa. Ns. mullistavia ehdotuksia ei voitu ottaa ilman uutta neuvottelukierrosta mukaan (porotalouteen ja kaivosasioihin liittyvät, humanistinen näkökulma jne.). Jukka-Pekka totesi, että YM saa harkita otetaanko jotakin vielä mukaan.
- Katja Huumo (YM) totesi, että **kansalaiskyselyn** teettäminen oli työlästä ja, että kommentoijia on kiitettävä. Ja on myös todettava, miksi ehdotuksia on tai ei ole otettu huomioon. Jukka-Pekka luki kohdan toimintaohjelman johdannosta, jossa todetaan kyselyn vastauksista seuraavaa: ”*Kansalaisille suunnatun Webropol-kyselyn palautteita voidaan havaita useissa toimintaohjelman kohdissa. Kansalaiset välittivät myös uusia innovatiivisia ehdotuksia, jotka ovat hyödyllisiä toimintaohjelman jatkokehittämisessä.*”
- Greg Primmerin ehdotuksen on MMM käsitellyt ja siitä on muodostettu uusi toimenpide.
- Toimintaohjelmaa on katsottava vielä strategian VN:ssä käynnin jälkeen, eli tuottaako se vielä muutoksia toimintaohjelmaan.
- Toimenpiteiden vastuut jakautuvat, siten, että YM:llä ja MMM:llä on eniten päävastuisia toimenpiteitä.
- Toteutuksen suurimmat odotukset on ladattu tulevalle kolmelle vuodelle.
- Kyseltiin, pitäisikö tehdä priorisointia ja ajallista järjestämistä sekä synkronointia ministeriöiden kesken.
- Todettiin, että toimenpiteiden ryhmittely Nagoyan päämäärien alle on tekemättä. Todettiin, että tähän asiaa palataan.

Biodiversiteettisopimukselle toimitettava maaraportti 31.3.2014

- Todettiin, että kokouksen asialistassa oli virheellisesti vuosi 2013! CBD-sihteeristölle on raportoitava vuonna 2014. Sitä vastoin EU:n Luonto- ja lintudirektiiviraportointi tulee toimittaa keväällä 2013.

Seuraavat kokoukset

- Torstai 13.12.2012 klo 9–11, YM

Mikäli kokousaika ei sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Timo Tanninen kiitti osallistujia ja päätti kokouksen.

Puheenjohtaja   Timo Tanninen

Sihteeri   Marja Pylvänäinen

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.